

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ
២០០២០២០២

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្ទីពី
ជីវសុវត្ថិភាព
នៃអនុសញ្ញាស្ទីពី ជីវៈចម្រុះ

ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០០

Cartagena Protocol on
BIOSAFETY
to the Convention on
Biological Diversity

29 January 2000

ប្រែសម្រួលដោយ : គំរោងរៀបចំក្របខ័ណ្ឌជីវសុវត្ថិភាពជាតិ
(GFL / 2716 - 02 - 4548)

ផ្តល់មូលនិធិដោយ : UNEP/GEF

Ministry of Environment
January 2003

ម.ស.ប.ក AIDOC

Code: 139-047

Donated by:

ពិធីសារកាតាហ្សេណាស្តីពី

ជីវសុវត្ថិភាព

នៃអនុសញ្ញាស្តីពី ជីវៈចម្រុះ

ថ្ងៃទី ២៩ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០០

Cartagena Protocol on

BIOSAFETY

to the Convention on

Biological Diversity

29 January 2000

ប្រែសម្រួលដោយ : គំរោងរៀបចំក្របខ័ណ្ឌជីវសុវត្ថិភាពជាតិ
(GFL / 2716 - 02 - 4548)

ផ្តល់មូលនិធិដោយ : UNEP/GEF

Ministry of Environment

January 2003

BODIA P.O. 3.3

FD-081

Montreal, 2000

Copyright 2000, Secretariat of the Convention on Biological Diversity

ISBN: 92-807-1924-6

This publication may be reproduced for educational or non-profit purposes without special permission from the copyright holders, provided acknowledgment of the source is made. The Secretariat of the Convention would appreciate receiving a copy of any publications that uses this publication as a source.

For bibliographic and reference purpose this publication should be referred to as:

Secretariat of the convention on Biological Diversity (2000). Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity: text and annexes.

Montreal: Secretariat of the Convention on Biological Diversity.

This booklet contains the text of the Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity, which starts on page 2.

Published by the Secretariat of the Convention on Biological Diversity

For further information, please contact:

The Secretariat of the Convention on Biological Diversity World Trade Centre

393 St. Jacques, Suite 300

Montreal, Quebec, H2Y 1N0

Canada

Phone: 1 (514) 288 2220

Fax: 1 (514) 288 6588

e-mail: secretariat@biodiv.org

Website: <http://www.biodiv.org>

ពិធីសារការពារប្រជាស្ថិតិជីវសុវត្ថិភាពនៃអនុសញ្ញាស្តីពីជីវៈចម្រុះ

ភាគីចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងពិធីសារនេះ :

ជាភាគីនៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីជីវៈចម្រុះ យោងទៅតាមអនុសញ្ញានេះ ។

បានឃើញមាត្រាទី ១៤ ក្នុងប្រាថ្នី ៣ និងទី៤ ហើយនឹងមាត្រាទី ៨ (២) និងទី ១៧ នៃអនុសញ្ញានេះ ។

បានឃើញសេចក្តីសម្រេច ៤៧ នៃសន្និសីទភាគីអនុសញ្ញាទាំងអស់ ដើម្បីធ្វើការកែសម្រួលពិធីសារ ស្តីពីជីវសុវត្ថិភាព
នៅថ្ងៃទី ១៧ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៩៥ ដោយផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់
ដែលជាលទ្ធផលនៃបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ហើយអាចបង្ករោយមានតម្លៃចលនាអវិជ្ជមានដល់ការអភិរក្ស និងនិរន្តរភាពនៃ
ការប្រើប្រាស់ធនធានជីវៈចម្រុះ ដែលកំណត់ចេញសំរាប់ធ្វើការពិចារណាទៅលើនីតិវិធីសម្របសំរាប់ការព្រមព្រៀងដែលជូន
ព័ត៌មានជាមុន ។

ដោយធ្វើការអះអាងជាថ្មីឡើងវិញនូវវិធានការណ៍ការពារដែលមាននៅក្នុងគោលការណ៍ទី ១៥ នៃសេចក្តីប្រកាស
Rio ស្តីពីបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ ។

ដោយយល់ដឹងពីការរីកចម្រើននៃជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប និង ការកើនឡើងនូវការព្រួយបារម្ភរបស់សាធារណៈពិភពលោក
អវិជ្ជមានទៅលើធនធានជីវៈចម្រុះ និងសុខភាពមនុស្ស ។

ដោយទទួលស្គាល់ថា ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើបមានអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនសំរាប់មនុស្សលោក ប្រសិនបើប្រើប្រាស់បានប្រើ
ប្រាស់ដោយមានវិធានការណ៍សុវត្ថិភាពត្រឹមត្រូវសំរាប់បរិស្ថាន និងសុខភាពមនុស្ស ។

ដោយទទួលស្គាល់ផងដែរនូវសារៈសំខាន់ដល់ប្រភពមជ្ឈមណ្ឌលដើមកំណើតរបស់មនុស្សលោក និងមណ្ឌលសេនេទិច ចម្រុះ

ដោយដឹងថាសមត្ថភាពនៃប្រទេសជាច្រើននៅមានកំរិត ជាពិសេសប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ដើម្បីដោះស្រាយ
គ្រោះថ្នាក់មកពីធម្មជាតិ និងកំរិតនៃគ្រោះថ្នាក់ធំៗដែលបណ្តាលមកពីសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

ដោយទទួលស្គាល់ថាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្ម និងកិច្ចព្រមព្រៀងបរិស្ថានត្រូវមានទំនាក់ទំនងគ្នាទៅវិញទៅមក
ដើម្បីសម្រេចបាននូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាព ។

ដោយកត់សំគាល់ផងដែរថា ពិធីសារនេះនឹងមិនត្រូវបានបកស្រាយទៅលើការដុះបញ្ចាមនូវការផ្លាស់ប្តូរសិទ្ធិ និង
កាតព្វកិច្ចនៃ ភាគីចុះកិច្ចសន្យានៅក្រោមកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដែលមានស្រាប់ ។

ដោយយល់ឃើញថា វាដំណុះដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ ពុំមានបំណងដាក់ពិធីសារនេះរោយយល់ទៅនឹង
កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិដទៃទៀតទេ ។

ភាគីចុះកិច្ចសន្យាបានឯកភាពខាងក្រោម :

មាត្រា ១

គោលបំណង

អនុលោមទៅតាមវិធានការណ៍ប្រុងប្រយ័ត្នដែលចែងនៅក្នុងគោលការណ៍ទី១៥ នៃសេចក្តីប្រកាសទីក្រុង Rio ស្តីពី បរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍន៍ គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ គឺដើម្បីរួមវិភាគទានក្នុងការធានាភិរក្សការពារឱ្យបានសមស្រប នៅក្នុង ការផ្ទេរ ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់ឱ្យមានសុវត្ថិភាពនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលជាលទ្ធផលនៃជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ដែលអាចនាំមកនូវផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានដល់ការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនូវធនធានជីវៈចម្រុះដោយគិតត្រឹម អំពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្ស និងជាពិសេសផ្ដោតការចាប់អារម្មណ៍សំខាន់ទៅលើធនធានខ្លាំងដែលផងដែរ ។

មាត្រា ២

លក្ខខណ្ឌទូទៅ

១. ភាគីនីមួយៗនៃពិធីសារអន្តរជាតិនេះ ត្រូវប្រកាសយកនូវវិធានការច្បាប់ គ្រប់គ្រងសមស្រប និងចាំបាច់ និង វិធានការណ៍ផ្សេងៗទៀត ដើម្បីប្រតិបត្តិកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដែលមានចែងនៅក្នុងពិធីសារនេះ ។

២. ភាគីត្រូវធានាថា ការអភិវឌ្ឍន៍ ការគ្រប់គ្រង ការដឹកជញ្ជូន ការប្រើប្រាស់ ការផ្ទេរ និងការបញ្ចេញនូវ សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងការពារ ឬ ការកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវៈចម្រុះ ដោយត្រូវគិតត្រឹមពី គ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

៣. ពុំមានចំណុចណាមួយនៅក្នុងពិធីសារនេះ ប៉ះពាល់ទៅលើអធិបតេយ្យភាពនៃសម្បទារបស់រដ្ឋទាំងអស់ដែលបាន បង្កើតឡើងដោយអនុលោមទៅតាមច្បាប់អន្តរជាតិនោះទេ ហើយសិទ្ធិអធិបតេយ្យភាព និងដែនសមត្ថកិច្ចដែលរដ្ឋទាំងនោះ មានបញ្ជាក់នៅក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចផ្ទាល់មុខ (Exclusive Economic Zone) របស់ខ្លួន និងកិច្ចការពារទ្វីបរបស់គេដោយ ផ្អែកទៅតាមច្បាប់អន្តរជាតិ ព្រមទាំងការប្រើប្រាស់សិទ្ធិ និងសេរីភាពក្នុងការធ្វើធានារ៉ាប់រង និងផ្គត់ផ្គង់អាហាររបស់ប្រទេស នីមួយៗ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ និងបានផ្ទុះបញ្ជាក់នៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិពាក់ព័ន្ធនានា ។

៤. គ្មានចំណុចណាមួយនៃពិធីសារនេះ ត្រូវបានបកស្រាយថាជាការដាក់កំហិតសិទ្ធិរបស់ភាគីណាមួយក្នុងការចាត់ វិធានការណ៍ការពារបន្ថែមនៃការប្រើប្រាស់ និងការអភិរក្សជីវៈចម្រុះដោយនិរន្តរភាពច្រើនជាងការអំពាវនាវដែលបញ្ជាក់ក្នុង ពិធីសារនេះទេ ចែងថាវិធានការណ៍នេះគឺស្របទៅនឹងគោលបំណង និង "ខ" នៃពិធីសារនេះ ហើយអនុលោមទៅនឹង កាតព្វកិច្ចនៃទៀតរបស់ភាគីផ្សេងទៀតដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិ ។

៥. ភាគីទាំងអស់ត្រូវបានជំរុញឱ្យធ្វើការពិចារណាឱ្យបានសមស្របទៅលើជំនាញដែលមានស្រាប់ ឧបករណ៍ ច្បាប់ និងការងារដែលអនុវត្តក្នុងវេទិការអន្តរជាតិ រួមជាមួយនិងសមត្ថកិច្ចនៅក្នុងផ្នែកគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្ស ។

មាត្រា ៣

ការប្រើប្រាស់ពាក្យ

សំរាប់គោលបំណងនៃពិធីសារនេះ :

- ១. " សន្និសីទភាគី " មានន័យថាជាសន្និសីទនៃភាគីទាំងអស់ដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងអនុសញ្ញា ។
- ២. " ព្រំដែននៃការប្រើប្រាស់ " មានន័យថាជាការប្រើប្រាស់ណាមួយ ដែលធ្វើឡើងនៅក្នុងឧបករណ៍ សំភារៈតំឡើង ការផ្ទុក ឬរចនាសម្ព័ន្ធរូបសាស្ត្រទាក់ទងទៅនឹងសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយវិធានការណ៍ច្បាស់លាស់ ដែលកាត់បន្ថយយ៉ាងសកម្មនូវការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជាមួយសារពាង្គកាយនោះ និងប៉ះពាល់លើបរិស្ថានខាងក្រៅ ។

៣. " ការនាំចេញ " មានន័យថាចលនាឆ្លងដែនអន្តរជាតិពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត ។

៤. " អ្នកនាំចេញ " មានន័យថាអ្នកបញ្ជូន ស្ថិតនៅក្រោមដៃសមត្ថកិច្ចនៃភាគីចុះកិច្ចសន្យានាំចេញ ដែលជាអ្នកចាត់ចែងធ្វើការនាំចេញនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

៥. " ការនាំចូល " មានន័យថាចលនាឆ្លងដែនអន្តរជាតិ ពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត

៦. " អ្នកនាំចូល " មានន័យថាអ្នកបញ្ជូនណាមួយ ដែលស្ថិតនៅក្រោមដៃសមត្ថកិច្ចនៃភាគីចុះកិច្ចសន្យានាំចូល ដែលជាអ្នកចាត់ចែងធ្វើការនាំចូលនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

៧. " សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ " មានន័យថាសារពាង្គកាយរស់ដែលមានផ្ទុកនូវសារធាតុសេអេមីទី ទទួលយកតាមរយៈការប្រើប្រាស់ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប ។

៨. " សារពាង្គកាយរស់ " មានន័យថាអង្គជីវៈចម្រុះទាំងឡាយណា ដែលមានសមត្ថភាពក្នុងការផ្ទេរ ឬ ផលិតឡើងវិញនូវសារធាតុសេអេមីទី រួមទាំងសារពាង្គកាយដែលមិនអាចបន្តពូជបាន វិរុស និងវីរុសអ៊ីត ។

៩. " ជីវបច្ចេកវិទ្យាទំនើប " មានន័យថាការអនុវត្តន៍ខ្ពស់ :

- ក) បច្ចេកទេសរកស៊ីតធាតុក្រៅរាងកាយ (In-vitro nucleic acid techniques) រួមមានការប្រមូលផ្តុំនូវរោសិតឱកស៊ីប្រូធាយក្រេមិក (DNA) និងការចាក់រោសិតធាតុក្រៅរាងកាយដោយផ្ទាល់ទៅក្នុងកោសិកា ឬសរីរាង្គ ។
- ខ) ការរលាយចូលគ្នានៃកោសិកាដែលមិនមែនជាគ្រួសារតែមួយ ដែលមានលទ្ធភាពយកឈ្នះនូវការផលិតឡើងវិញតាមលក្ខណៈរូបសាស្ត្រធម្មជាតិ ឬ ឧបសគ្គប្រមូលផ្តុំ ហើយដែលមិនមែនជាបច្ចេកទេសប្រើប្រាស់នៅក្នុងការបង្កាត់ ពូជ ឬ ការជ្រើសរើសតាមរបៀបបុរាណនោះទេ ។

១០. " អង្គការសមាហរកម្មសេដ្ឋកិច្ចតំបន់ " ជាអង្គការបង្កើតដោយឯករាជ្យនៅក្នុងតំបន់ ដែលសមាជិករបស់វាបានផ្ទេរសមត្ថកិច្ចទាក់ទងនឹងអភិបាលកិច្ចទៅពិធីសារនេះ ហើយដែលបានផ្តល់អំណាចគ្រឹមត្រូវតាមនីតិវិធីដើម្បីចុះហត្ថលេខាផ្តល់សន្ធិសញ្ញា ការទទួលយក ការយល់ព្រម ឬការចូលជាសមាជិកអនុលោមតាមបែបផ្ទៃក្នុង ។

១១. " ចលនាឆ្លងដែន " ជាចលនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ពីភាគីមួយទៅភាគីមួយទៀត ការពាររស់រាប់គោលបំណងនៃមាត្រាទី ១៧ និង ២៤ ចលនាឆ្លងដែន ក្របដណ្តប់ដល់ចលនារវាងភាគីចុះកិច្ចសន្យា និងភាគីមិនចុះកិច្ចសន្យា ។

**មាត្រាទី ៤
វិសាលភាព**

ពិធីសារនេះត្រូវអនុវត្តន៍ចំពោះចលនាឆ្លងដែន ការស្តាប់បណ្តោះអាសន្ន ការគ្រប់គ្រង និងការប្រើប្រាស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលអាចបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ដោយគិតត្រឹមព្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

**មាត្រាទី ៥
ផ្នែកទ្វីបឥណ្ឌូ**

ថ្វីបើមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី៤ ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ទៅនឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហាសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់មុននឹងធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការនាំចូល ពិធីសារនេះ មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះចលនាឆ្លងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលជាឱសថស្ថានបំប៉នមនុស្សដែលត្រូវបានកំណត់ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ ឬ អង្គការអន្តរជាតិណា ។

មាត្រា ៦

ការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន និងប្រើប្រាស់នៃការប្រើប្រាស់

១. គ្រឹះស្ថានដែលទាក់ទងនឹងការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ទៅនឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយលើការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន ដើម្បីត្រួតពិនិត្យការដឹកជញ្ជូននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ឆ្លងកាត់ដែនដីរបស់ភាគីនោះ និងដើម្បីជូនព័ត៌មានដល់ប្រព័ន្ធការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មាននៃជីវសុវត្ថិភាព សេចក្តីសំរេចរបស់ភាគីនោះទាក់ទងនឹងមាត្រាទី ២ កថាខណ្ឌទី ៣ ស្តីពីការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្នតាមដែនដីខ្លួននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ណាមួយ ខ័ នៃព័ត៌មាននេះទាក់ទងទៅនឹងបែបបទព្រមព្រៀងដូចព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវអនុវត្តលើការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ។

២. គ្រឹះស្ថានដែលទាក់ទងនឹងការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន ខាងលើ និងដោយពុំបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់នឹងសិទ្ធិនៃភាគីណាមួយក្នុងការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្នលើការសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់លើការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់មុននឹងធ្វើសេចក្តីសំរេចលើការនាំចូល និងដើម្បីកំណត់បទដ្ឋានសំរាប់ព្រំដែននៃការប្រើប្រាស់នៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន ខ័ នៃព័ត៌មាននេះទាក់ទងទៅនឹងបែបបទព្រមព្រៀងដូចព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវអនុវត្តលើចេញនាឆ្នងដែននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ចំពោះព្រំដែននៃប្រើប្រាស់ដែលត្រូវអនុវត្តស្របទៅតាមបទដ្ឋានស្តង់ដាររបស់ភាគីនាំចូល ។

មាត្រា ៧

ការអនុវត្តផ្នែកបច្ចេកទេសរក្សាទុកដូចព័ត៌មានជំនាន់

១. យោងមាត្រាទី ៥ និង ៦ បែបបទព្រមព្រៀងដូចព័ត៌មានជាមុនក្នុងមាត្រាទី ៨ ១០ និង ១២ ត្រូវអនុវត្តឱ្យបានមុនចេញនាឆ្នងដែនដោយចេតនាដំបូងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការនាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុងបរិស្ថានរបស់ភាគីនាំចូល ។

២. ការនាំចូលដោយចេតនាទៅក្នុងបរិស្ថាន ក្នុងកថាខណ្ឌទី ១ ខាងលើ មិនយោងលើសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាចំណីអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៣. មាត្រាទី ១១ ត្រូវអនុវត្តមុនចេញនាឆ្នងដែនដំបូងនៃសារពាង្គកាយរស់ដែលកែច្នៃ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាចំណីអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៤. បែបបទព្រមព្រៀងដូចព័ត៌មានជាមុន មិនត្រូវអនុវត្តចំពោះចេញនាឆ្នងដែនដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចនៃសន្និសីទភាគី ដែលជាកិច្ចប្រជុំវាងភាគីទាំងអស់ដែលចុះកិច្ចសន្យាទៅនឹងព័ត៌មាននេះ មិនទំនងជាមានផលប៉ះពាល់អាក្រក់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយនិរន្តរភាពនៃជីវៈចម្រុះ ព្រមទាំងគិតតុលីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ ។

មាត្រា ៨

ការដឹកជញ្ជូនបណ្តោះអាសន្ន

១. ភាគីនាំចេញ ត្រូវជូនព័ត៌មាន ឬ តម្រូវឱ្យរក្សាទុកទៅលើខិត្តប្រតិបត្តិព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចជាតិនៃភាគីនាំចូលមុននឹងមានចេញនាឆ្នងដែនដោយចេតនានៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រាទី ៧ កថាខណ្ឌទី ១ ។ ការជូនព័ត៌មាននេះយ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានព័ត៌មាន ដូចដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ១ ។

២. ភាគីនាំចេញត្រូវធានាថា មានតម្រូវការផ្លូវច្បាប់ដើម្បីភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានផ្តល់ជូនដោយអ្នកនាំចេញ ។

មាត្រា ៩

ការបញ្ជាក់នៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន

- ១. ភាគីទាមទារត្រូវបញ្ជាក់ពីការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរពីអ្នកជូនដំណឹង នៅក្នុងរយៈពេល ៩០ ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីទទួលបានព័ត៌មាននោះ ។
- ២. ការបញ្ជាក់នៃការទទួលសេចក្តីជូនដំណឹងនោះត្រូវបរិយាយពី :
  - ក. កាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន
  - ខ. ថាតើសេចក្តីជូនព័ត៌មាននេះមាន (Prima Facie) ព័ត៌មានដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៨ ដែររឺទេ
  - គ. ថាតើដំណើរការនេះស្របទៅនឹងក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសនៃភាគីទាមទារ ឬ ស្របទៅនឹងបែបបទមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ១០ ដែរឬទេ ។
- ៣. ក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសយោងទៅនឹងកថាខណ្ឌ ២ (ក) ខាងលើ ត្រូវតែស្របទៅនឹងពិធីសារនេះ ។
- ៤. ការខកខាននៃភាគីទាមទារដើម្បីបញ្ជាក់ពីការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន មិនត្រូវផ្ទុះបញ្ចប់ពីការឯកភាពរបស់ភាគីនោះ ទៅនឹងលទ្ធផលផ្សេងទៀតនោះទេ ។

មាត្រា ១០

បែបបទធ្វើសេចក្តីសម្រេច

- ១. រាល់សេចក្តីសម្រេចទាំងឡាយ ដែលបានធ្វើឡើងដោយភាគីទាមទារត្រូវអនុលោមទៅតាមមាត្រា ១៥ ។
- ២. ភាគីទាមទារត្រូវជូនព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដល់អ្នកជូនព័ត៌មាន (Notifier) ក្នុងរយៈពេលដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា ៩ ថាតើលទ្ធផលផ្សេងៗដោយចេតនារអាចដំណើរការបានដែរឬទេ :
  - ក. បន្ទាប់ពីភាគីទាមទារ បានផ្តល់ការឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ
  - ខ. បន្ទាប់ពីរយៈពេលមិនយឺតជាង ៩០ ថ្ងៃ ដោយពុំមានការឯកភាពជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ។
- ៣. នៅក្នុងរយៈពេល ២៧០ ថ្ងៃ នៃកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសេចក្តីជូនព័ត៌មាន ភាគីទាមទារត្រូវទាក់ទងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអ្នកជូនព័ត៌មាន និងទៅភរិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុខភាព នូវសេចក្តីសម្រេចយោងទៅលើកថាខណ្ឌ ២ ខាងលើ ចំពោះ :
  - ក. ការអនុញ្ញាតឱ្យទាមទារដោយមាន ឬគ្មានលក្ខខណ្ឌ រួមទាំងវិធីដែលសេចក្តីសម្រេច និងអនុវត្តចំពោះការទាមទារជាបន្តបន្ទាប់នៃសារពាហ៍កាយកែច្នៃសំប៉ុងធុតា ។
  - ខ. ហាមឃាត់ការទាមទារ
  - គ. សំណើសុំព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធរម្លៃ អនុលោមទៅតាមក្របខណ្ឌច្បាប់ក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ឬស្របសម្បទិ ១ ។ ក្នុងករណីមានពេលវេលាដែលភាគីទាមទារត្រូវធ្វើយកបរិច្ឆេទថ្ងៃដែលភាគីត្រូវរង់ចាំទទួលព័ត៌មានបន្ថែមដែល ទាក់ទងនោះ មិនត្រូវរាប់បញ្ចូលឡើយ ឬ
  - ឃ. ផ្តល់ព័ត៌មានដល់អ្នកជូនព័ត៌មានថា រយៈពេលដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខណ្ឌនេះ ត្រូវពន្យារពេលត្រឹមរយៈពេលកំណត់ច្បាស់លាស់ ។

៤. លើកលែងតែក្នុងករណីដែលមានការឯកភាពក្នុងការស្នើសុំ សេចក្តីសម្រេចក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ៣ ខាងលើ ត្រូវបញ្ជាក់ពីហេតុផលដោយមានមូលដ្ឋានច្បាស់លាស់ ។

៥. ការទុកខានដោយភាគីទទួលធ្វើខ្វះខាតទំនប់សេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនក្នុងរយៈពេល ២៧០ ថ្ងៃ នៃកាលបរិច្ឆេទនៃការទទួលសេចក្តីបញ្ជាក់នោះ មិនត្រូវផ្ទុះបញ្ជាក់ពីការឯកភាពទៅនឹងលទ្ធផលផ្ទៃក្នុងដែលដោយចេតនានោះទេ ។

៦. ការខ្វះភាពច្បាស់លាស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រ ដោយសារតែព័ត៌មាន និងចំណេះដឹងវិទ្យាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធមិនគ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងទៅនឹងវិសាលភាពនៃកិច្ចពិចារណាអវិជ្ជមានរបស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់មកលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយមិនរួមភាពនៃជីវៈចម្រុះក្នុងប្រទេសភាគីទទួល ដោយគិតត្រូវពិគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផង មិនត្រូវរារាំងភាគីនោះក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចំពោះការទំនប់សេចក្តីសម្រេចនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ក្នុងបញ្ហាដូចជាកំណត់ក្នុងកថាខ័ណ្ឌទី ៣ ខាងលើដើម្បីជៀសវាង ឬកាត់បន្ថយអប្បបរមានូវផលប៉ះពាល់អាក្រក់ ។

៧. សន្និសីទភាគីបីជុំវិញកិច្ចប្រជុំរវាងភាគីទាំងអស់នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំដំបូង ត្រូវសម្រេចលើបែបបទ និងយន្តការដែលសមស្រប ដើម្បីជួយសំរួលការធ្វើសេចក្តីសម្រេចដោយភាគីទទួល ។

មាត្រា ១១

មែបធននៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ

១. ភាគីដែលធ្វើសេចក្តីសម្រេចចេញលើការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក រួមទាំងការដាក់លក់ នៅលើទីផ្សារនូវសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ ដែលអាចពាក់ព័ន្ធនឹងលទ្ធផលផ្ទៃក្នុងដែលសំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ត្រូវប៉ុនប៉ងទប់ស្កាត់ការដាក់លក់ តាមរយៈការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសាស្ត្រក្នុងរយៈពេល ១៥ ថ្ងៃ នៃការធ្វើសេចក្តីសម្រេចនោះ ។ ព័ត៌មាននេះយ៉ាងហោចណាស់ត្រូវមានព័ត៌មាន ដែលបានកំណត់នៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ។ ភាគីនោះត្រូវផ្តល់ឯកសារចំលងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅស្ថាប័នបង្គោលជាតិរបស់ភាគីនីមួយៗ ដែលផ្តល់ព័ត៌មានដល់ លេខាធិការដ្ឋានជាមុនចំនួនដូចខាងក្រោមនៃការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសាស្ត្រក្នុងរយៈពេល ១ ខែ នេះ និងមិនអនុវត្តចំពោះសេចក្តីសម្រេចដែលទាក់ទងទៅនឹងការប្តឹងឡើយ ។

២. ភាគីដែលធ្វើសេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងកថាខ័ណ្ឌទី ១ ខាងលើ ត្រូវធានាថាមានផ្ទៃក្នុងច្បាប់សំរាប់ភាពត្រឹមត្រូវនៃព័ត៌មានដែលផ្តល់ដោយអ្នកស្នើសុំ ។

៣. ភាគីណាក៏ដោយអាចស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែមពីអង្គការដូចដែលបានកំណត់នៅក្នុងកថាខ័ណ្ឌ ១ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធទី ២ ។

៤. ភាគីណាក៏ដោយអាចធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើការទំនប់សេចក្តីសម្រេចនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ នៅក្រោមប្រមាណច្បាប់ក្នុងស្រុកដែលស្របទៅនឹងគោលបំណងរបស់ពិធីសារនេះ ។

៥. ភាគីនីមួយៗត្រូវផ្តល់ឱ្យការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសាស្ត្រកាត នូវឯកសារចំលងនៃច្បាប់បរិច្ឆេទជាតិ និងគោលការណ៍ណែនាំទាំងឡាយដែលអាចអនុវត្តចំពោះលទ្ធផលផ្ទៃក្នុងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។

៦. ភាគីប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ឬភាគីដែលមានវិស័យសេដ្ឋកិច្ចអន្តរកាល ដោយគ្មានប្រមាណច្បាប់ក្នុងស្រុកស្របទៅនឹងកថាខ័ណ្ឌទី ៤ ខាងលើ និងដោយស្ថិតនៅក្រោមការអនុវត្តនៃវិស័យសេដ្ឋកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចប្រកាសតាមរយៈ

ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពនូវសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន មុនការនាំចូលលើកដំបូងនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ដែលព័ត៌មានត្រូវបានផ្តល់អោយនៅក្នុង កថាខណ្ឌទី១ ខាងលើ និងត្រូវបានរៀបចំដោយផ្នែកលើ :

ក. ការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ ដែលអនុវត្តដោយយោងទៅលើឧបសម្ព័ន្ធទី ៣ និង

ខ. សេចក្តីសម្រេចឡើងនៅក្នុងពេលវេលាគំណត់មិនលើសពី ២៧០ ថ្ងៃ ។

៧. ការខកខានដោយភាគីមិនបានផ្តល់ព័ត៌មាន ស្តីពីសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនទៅតាមកថាខណ្ឌទី ៦ ខាងលើ មិនត្រូវ បញ្ជាក់ពីការឯកភាព ឬ ការបដិសេធរបស់ខ្លួនចំពោះការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ មានបំណងសំរាប់ការប្រើប្រាស់ ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ប្រសិនបើបានបញ្ជាក់ច្បាស់លាស់ដោយភាគីនោះ ។

៨. ការខ្វះខាតច្បាស់លាស់ខាងវិទ្យាសាស្ត្រច្បាស់លាស់ ដោយសារតែចំណេះដឹង និងព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រពាក់ព័ន្ធមិន គ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងទៅនឹងវិសាលភាពនៃកម្រិតអវិជ្ជមានរបស់សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់លើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ដោយ ទិន្នភាពនៃជីវៈចម្រុះនៅក្នុងប្រទេសជាតិទាំងស្រុង ដោយគិតតួរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងដែរ មិនត្រូវវាវាងដល់ ភាគីនោះក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចសម្របសម្រួលលើការនាំចូលនៃសារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬសំរាប់ការកែច្នៃ ដើម្បីរៀបចំសំរាប់ ឬកាត់បន្ថយឱ្យបានរបៀបរបបរហូតដល់បំណែងវិជ្ជមាននោះ ។

៩. ភាគីណាក៏ដោយ អាចបង្ហាញនូវតម្រូវការជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ និងបច្ចេកទេស និងការកសាងសមត្ថភាព ស្តីពី សារពាង្គកាយកែច្នៃរស់ សំរាប់ការប្រើប្រាស់ដោយផ្ទាល់ជាអាហារ ចំណីសត្វ ឬ សំរាប់ការកែច្នៃ ។ ភាគីទាំងអស់ ត្រូវសហប្រតិបត្តិការគ្នាដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទាំងនេះ ដោយយោងទៅលើមាត្រាទី ២២ និង ២៤ ។

មាត្រាទី ១២

ការត្រួតពិនិត្យសេចក្តីសម្រេចលើទីកន្លែង

១. នៅពេលណាក៏ដោយភាគីនាំចូល បានព័ត៌មានឱ្យអំពីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានលើការអភិរក្ស និងការប្រើប្រាស់ ដោយទិន្នភាពនៃជីវៈចម្រុះ និងដោយគិតតួរពីគ្រោះថ្នាក់ដល់សុខភាពមនុស្សផងនោះ អាចពិនិត្យកែសំរួល និងធ្វើការផ្លាស់ប្តូរ សេចក្តីសម្រេចទាក់ទងនឹងលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃដោយចេតនានេះ ។ ករណីបែបនេះ ក្នុងរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ ភាគីនោះ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មាន ទៅអ្នកដូនព័ត៌មានដែលបានបញ្ជាក់ពីលើកមុនលើលទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃសេចក្តីសម្រេចនេះ ព្រមទាំង ការិយាល័យចែកចាយព័ត៌មានជីវសុវត្ថិភាពផងដែរ ហើយនិងបង្ហាញពីហេតុផលនៃសេចក្តីសម្រេចនេះ ។

២. ភាគីនាំចេញ ឬអ្នកដូនព័ត៌មាន អាចស្នើសុំអោយភាគីនាំចូលធ្វើការពិនិត្យកែសំរួលសេចក្តីសម្រេចដែលបានធ្វើ ឡើងរួច ដោយអនុលោមទៅតាមមាត្រាទី ១០ ដែលភាគីនាំចេញ ឬអ្នកដូនព័ត៌មានពិពាក្យថា :

ក. ការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងការវាយតម្លៃដោយចេតនានេះ អាចជះឥទ្ធិពលដល់លទ្ធផលនៃការវាយតម្លៃ គ្រោះថ្នាក់ ដែលសេចក្តីសម្រេចមានប្រសិទ្ធភាពលើ ឬ

ខ. ព័ត៌មានវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកទេសពាក់ព័ន្ធបន្ថែមនោះអាចយកមកប្រើការបាន ។

៣. ភាគីនាំចូល ត្រូវឆ្លើយតបជាលាយលក្ខណ៍អក្សរចំពោះសំណើបែបនោះនៅក្នុងរយៈពេល ៥០ ថ្ងៃ និងបញ្ជាក់ពី ហេតុផលចំពោះសេចក្តីសម្រេចចម្លងរបស់ខ្លួន ។

៤. ភាគីនាំចូលដោយមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការសម្រេច អាចទាមទារអោយធ្វើការវាយតម្លៃគ្រោះថ្នាក់ចំពោះការនាំចូល ក្រោយៗទៀត ។